

راهبردهای پیشگیری از وقوع جرائم علیه امنیت اخلاقی در ایران

غلامرضا فدائیان شهری^۱

محسن اسماعیلی^۲

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۰۳/۱۶

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۱۰/۱۶

چکیده:

امنیت اخلاقی از آن جهت مهم است که دارای ماهیتی نرم و وابسته به جامعه هدف است، بنابراین برای خدشه‌دار کردن و به چالش کشیدن امنیت اخلاقی، ارزش‌ها و بنیان‌های اساسی جامعه را هدف قرار می‌دهند. از این رو به‌عنوان یکی از دغدغه‌ها، همواره در سرلوحه و کانون سیاست‌ها، برنامه‌ها، پژوهش‌ها و مطالعات اساسی، شناخته شده و بسیار حائز اهمیت بوده است. مقاله حاضر که از لحاظ نوع تحقیق، کاربردی توسعه‌ای است، با هدف شناسایی و تدوین راهبردهای جمهوری اسلامی ایران در راستای پیشگیری از جرائم علیه امنیت اخلاقی تهیه شده است. پرسش اساسی این پژوهش عبارت است از اینکه راهبردهای کلان که موجبات برقراری و حفظ امنیت اخلاقی را فراهم می‌کنند و می‌توان بر پایه آن‌ها از جرائم و پدیده‌های علیه امنیت اخلاقی، پیشگیری نمود، کدامند؟ برای پاسخ به این پرسش، داده‌ها به‌صورت اسنادی و پیمایشی با ابزار پرسشنامه محقق ساخته گردآوری شده و به دو صورت توصیفی و استنباطی، تجزیه و تحلیل گردیده‌اند. جامعه آماری تحقیق شامل مسئولین، صاحب‌نظران و کارشناسان مرتبط با حوزه امنیت اخلاقی به تعداد پنجاه ۵۰ تن بوده که با استفاده از روش نمونه‌گیری از بین نخبگان انتخاب شده‌اند. یافته‌های این تحقیق به شناسایی تعداد ۲۰ گویه قوت، ۲۱ گویه ضعف، ۲۰ گویه فرصت و ۲۱ گویه تهدید در قالب چهار خوشه «فردی»، «خانواده»، «جامعه» و «حاکمیت» منجر گردیده است و بر پایه مقاله پیش رو، هشت مورد راهبردهای مربوط به پیشگیری از وقوع جرائم علیه امنیت اخلاقی در ایران به دست آمد.

کلیدواژه‌ها: امنیت اخلاقی، راهبردها، فردی، خانواده، جامعه، حاکمیت

۱- دانش‌آموخته دوره دکتری امنیت ملی دانشگاه عالی دفاع ملی و عضو هیئت علمی دانشگاه علوم انتظامی امین (نویسنده مسئول)
fadaeishahri@khorasankarshenas.ir

esmaeili1344@ut.ac.ir

۲- دانشیار حقوق خصوصی و اسلامی دانشگاه تهران

مقدمه:

امنیت اخلاقی یکی از مهم‌ترین و اساسی‌ترین نیازهای انسان، همیشه و در همه جا تعریف شده و مورد توجه بوده است. امنیت اخلاقی از آن جهت بسیار مهم می‌نماید که دارای ماهیتی نرم و وابسته به جامعه هدف است. به بیانی دیگر، جرائم علیه امنیت اخلاقی، ارزش‌های اساسی جامعه یا افراد و هنجارهای اجتماعی را هدف قرار می‌دهند.

جرائمی وجود دارند که به‌طور مستقیم با مفاهیم امنیت ملی و آسایش عمومی در ارتباط می‌باشند. جرائمی مثل جاسوسی، شورش یا تحریک مردم به شورش و ... به‌طور مستقیم با حاکمیت ملی و اساس و پایه‌های یک نظام و حکومت برخورد دارند. از سوی دیگر جرائمی مثل جعل و قلب سکه، از باب آن‌که اعتماد عمومی را نسبت به صحت اسناد، نوشته‌ها، اوراق بهادار، اسکناس، سکه و نظایر آن‌ها سلب کرده... جرائم علیه آسایش عمومی محسوب شده‌اند (میرمحمد صادقی، ۱۳۸۵: ۱۴-۱۳).

جرائمی که علیه ارزش‌های اساسی جامعه یا افراد و هنجارهای اجتماعی به وقوع می‌پیوندند، مانند جرائم علیه آبرو، حیثیت، شرافت، عرض و ناموس مردم و جرم عمومی محسوب می‌شوند، نیز می‌تواند به‌عنوان جرائم علیه امنیت اخلاقی تعریف شوند. با این مفروض، مسئله این است که با چه تدابیر، تمهیدات، راهبردها و راهکارهایی ایجاد یا تقویت می‌شود؟ چه عوامل یا عللی موجبات و بسترهای ناامنی اخلاقی را فراهم می‌نماید؟ امنیت اخلاقی چگونه مورد تعرض یا تهدید قرار می‌گیرد؟ چه پدیده‌ها یا جرائمی امنیت اخلاقی را مخدوش، محدود یا منحرف می‌کنند؟ برای پیشگیری از پدیده‌ها یا تخلفات و یا جرائم علیه امنیت اخلاقی، چه باید کرد؟

پیشینه‌سناسی:

جستارگری منابع و مستندات قابل‌دسترس نشان می‌دهد، با وجود انجام برخی مطالعات مرتبط، پژوهشی با عنوان و هدف مدنظر این تحقیق، انجام نگرفته است. در این بخش برخی از تحقیقات انجام شده را مرور می‌نماییم:

جهانتاب (۱۳۹۰) در پژوهشی به تأثیر سرمایه اجتماعی بر احساس امنیت پرداخته است. وی در این پژوهش دریافته است که امروزه در برداشت از امنیت و احساس آن افزون بر نبود تهدید، وجود شرایط مطلوب برای تحقق خواسته‌های جمعی نیز مدنظر است. این گفتمان بر توانایی‌های نرم‌افزاری تأکید دارد که یکی از آن‌ها سرمایه اجتماعی است. سرمایه اجتماعی، افراد و گروه‌ها را

در دستیابی به منافع عمومی نظیر امنیت و احساس امنیت (در ابعاد جانی، مالی، نوامیس و اعتبار) یاری می‌رساند.

جعفریان (۱۳۸۹) در پژوهشی به بررسی عوامل مؤثر بر انتخاب مکان و زمان ارتکاب جرم با تأکید بر پیشگیری پرداخته است. نتیجه تحقیق نشان می‌دهد عناصر اصلی شکل‌گیری کژروی‌های اجتماعی که زمینه‌ساز انحرافات و نهایتاً ارتکاب جرائم هستند؛ عبارتند از مکان، زمان و انسان که انسان بسته به مقتضیات خود در بستر مکانی و محدوده زمانی خاص مرتکب جرم می‌شود، حال چنانچه آشنایی با امنیت این سه عامل در شرایطی هدفمند با راهبردهای جلوگیری کننده، به نحو شایسته و بایسته مورد آموزش، پرورش، کنترل و مدیریت قرار گیرند، به همان میزان در پیشگیری از وقوع جرائم موفق هستیم.

در پژوهشی دیگر که مؤمنی (۱۳۹۱) به دنبال تدوین راهبردهای ارتقاء امنیت عمومی جمهوری اسلامی ایران بوده است، مشخص گردید سه راهبرد «اشرافیت اطلاعاتی و کاهش تزامم نهادهای متولی امنیت عمومی...»، «توسعه مشارکت اجتماعی از طریق استفاده از ظرفیت‌های دینی و قومی...» و «توسعه همگرایی و باور ملی... و امیدآفرینی برای نسل جوان»، بالاترین امتیاز میانگین جذابیت را از دیدگاه نخبگان کسب کرده‌اند.

صادقی (۱۳۸۳) معتقد است جنسیت نقش همه‌جایی و تعیین‌کننده بر نظام‌های اخلاقی ایران داشته است. در آموزه‌های اخلاقی، جنسیت مقوله‌ای است که بر مبنای آن تنظیم روابط فردی و اجتماعی صورت می‌گیرد و از این رو با مناسبات قدرت در حوزه خصوصی و اجتماعی پیوند نزدیکی دارد. مروری بر آموزه‌های اخلاقی نشان می‌دهد، روابط قدرت مبتنی بر جنسیت از تأثیر خاصی برخوردار است.

در پیشینه‌های مرتبط، هر پژوهشگری به بخشی از موارد پرداخته‌اند. به سرمایه اجتماعی به‌عنوان مهم‌ترین مبنای امنیت عمومی، به امنیت عمومی به‌عنوان زیربنا و زیرساخت نظم و اداره امور جامعه، به پیشگیری از جرائم، بسته به زمان و مکان و آماج‌های مجرمانه، با نگاهی به بزه-دیدگان بالقوه و مانند آن...، اما آنچه این پژوهش را از سایر تحقیقات، متمایز می‌نماید، این است که در این مقاله در راستای پیشگیری از جرائم، آن‌هم جرائم علیه امنیت اخلاقی و در سطح ارائه راهبرد، مطالعه و تحقیق انجام شده است.

تعریف مفاهیم

راهبرد: ریشه لغوی راهبرد یا استراتژی به کلمه استراتژوس یونانی برمی‌گردد که در زمان حکومت کلیستن در سال ۵۰۸ قبل از میلاد متداول شد (لطیفیان، ۱۳۸۳: ۱). راهبرد، فرآیند کلی تصمیم‌گیری درباره مقصد و چگونگی دستیابی به آن است (منتزبرگ، ۱۹۹۴). راهبرد یا استراتژی تعیین‌کننده زمینه‌های فعالیت در محیطی پیچیده و پویا بوده و ابزاری است که به عنصر انسانی در یک نظام سازمانی حیات بخشیده، افراد را به حرکت وامی‌دارد. در تعریفی دیگر، راهبرد یا استراتژی الگویی بنیادی از اهداف فعلی و برنامه‌ریزی‌شده، بهره‌برداری و تخصیص منابع و تعاملات یک سازمان با بازارها، رقبا و دیگر عوامل محیطی است (پورصادق و کشتکار، ۱۳۹۵: ۵).

اخلاق: در یک تعریف از اخلاق چنین آمده است: «اخلاق مجموعه صفات روحی و باطنی انسان است» و به گفته بعضی از دانشمندان، گاه به بعضی از اعمال و رفتاری که از خلیقات درونی انسان ناشی می‌شود، نیز اخلاق گفته می‌شود (اولی اخلاق صفاتی است و دومی اخلاق رفتاری). اخلاق را از طریق آثارش نیز می‌توان تعریف کرد و آن این‌که «گاه فعلی که از انسان سر می‌زند، شکل مستمری ندارد، ولی هنگامی که کاری به‌طور مستمر از کسی سر می‌زند (مانند امساک در بذل و بخشش و کمک به دیگران) دلیل به این است که یک ریشه درونی و باطنی در اعماق جان و روح او دارد، آن ریشه را خلق و اخلاق می‌نامند» (ابن مسکویه، ۱۳۶۲: ۵۲).

اخلاق پیش‌برنده یک ملت است، امید تحرک و جدیت است. ملتی که ناامید و از آینده خود مأیوس باشد، ملتی که خود را تحقیر کند، پیشرفت نخواهد کرد (امام خامنه‌ای: ۱۳۷۸/۷/۹).

اخلاق؛ آداب، ارزش‌ها، احترامات و اعتبارات، باور یافته، پذیرفته شده و مرسوم حاکم بر افراد، خانواده‌ها و مردم هر جامعه است که می‌تواند ملاک و محک قابل قبولی برای گزینش، پایش و سنجش گفتارها، رفتارها و کردارهایی باشد که پیوسته رخ می‌دهد و با فرض نیکویی آن‌ها، موجبات پیشرفت و در صورت ناپسندی‌شان، موجبات پسرقت جامعه فراهم می‌آید.

امنیت اخلاقی: امنیت اخلاقی وضعیتی است که ضمن حفاظت و حراست از ارزش‌های اساسی و هنجارهای اخلاقی جامعه، عموم مردم از هرگونه تعرض و تهدیدی نسبت به آبرو،

◆ راهبردهای پیشگیری از وقوع جرائم علیه امنیت اخلاقی در ایران ۱۳۳

حیثیت، شرافت، ناموس و عرض خود در امان بوده و حقوق عرفی، مشروع و قانونی آن‌ها در این راستا در کمال آرامش و آسایش، مورد رعایت و حمایت قرار گیرد.

پیشگیری: از نظر ریشه‌شناسی، کلمه پیشگیری دارای بعد مضاعف است، پیشگیری در عین حال جلو رفتن و آگهی دادن نیز است (گسن، ۱۳۷۰: ۲۷۷). یک تعریف مختصر و در عین حال کامل از پیشگیری را می‌توان بدین قرار ذکر نمود: «مجموع راهکارها و شیوه‌هایی است که انسان‌ها به منظور جلوگیری یا محدود کردن جرم اختصاصاً به‌کار می‌برند» (کوسون، ۱۳۷۶: ۴۴). برخی از جرم‌شناسان کشورمان پیشگیری وضعی از جرم را علت شناسی جرم در خارج از شخصیت مجرم دانسته و معتقدند که پیشگیری وضعی عبارت از اقدامات غیرکیفری است که معادله جرم را به هم می‌زند و هزینه انجام بزه را بالا می‌برد، به نحوی که بزه‌کار بالقوه از ارتکاب جرم صرف‌نظر کند (نجفی ابرندآبادی، ۱۳۸۳: ۴۹۸).

پیشگیری از جرائم علیه امنیت اخلاقی: پیشگیری از جرائم علیه امنیت اخلاقی عبارت است از کلیه تدابیر، تعابیر، راهبردها، راهکارها، تمهیدات و تدارکات فردی، گروهی، سازمانی و قانونی که به‌منظور جلوگیری یا محدود کردن وقوع پدیده‌ها و یا ارتکاب جرائم علیه امنیت اخلاقی در جامعه انجام پذیرد.

چشم‌انداز قانون اساسی در مورد امنیت اخلاقی: قانون اساسی بیانگر ارزش‌ها و آرمان‌های گوناگون می‌باشد که فلسفه وجودی یک کشور، مردم، میهن و رژیم سیاسی را تدوین نموده و نشان می‌دهد. از نظر امنیتی نیز تنها ارزش‌ها و آرمان‌های پایه‌ای و اساسی می‌توانند قابلیت و ظرفیت توجیه و تفسیر امنیتی پیدا کنند. از دیدگاه قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، ارزش‌ها و آرمان‌های اساسی زیر را می‌توان با اخلاق و امنیت اخلاقی مرتبط دانست و مورد تجزیه و تحلیل قرار داد:

۱- ارزش‌های والای انسانی و کرامت انسان: در بند ششم از اصل دوم قانون اساسی، یعنی بلافاصله پس از نخستین اصل که چگونگی حاکمیت را مشخص کرده، چنین آورده شده است: «جمهوری اسلامی، نظامی است بر پایه ... "کرامت و ارزش والای انسان و آزادی توأم با مسئولیت او در برابر خدا ..."

قانون اساسی در ششمین بند از اصل دوم، به‌طور صریح و روشن به کرامت و ارزش‌های والای انسانی پرداخته، که در فضای ایمانی و امن جامعه ایرانی اسلامی، بهترین و مهم‌ترین معنای

۱۳۴ فصلنامه امنیت ملی، سال هشتم، شماره بیست و هشتم، تابستان ۱۳۹۷ —————*

آن، همان اخلاقیات و برقراری و گسترش امنیت اخلاقی در جامعه می‌باشد و در ادامه بند شش که تدوین کنندگان قانون اساسی، به آزادی مسئولانه در برابر خدا اشاره نموده‌اند، نیز بیانگر این است که آزادی‌های بی‌حد و حصر و غیرمسئولانه که موجبات بی‌بندوباری و فساد و تباهی در جامعه را فراهم می‌کند، در ایران اسلامی جایگاهی ندارد، بلکه آزادی تا حدودی جایز است که به حقوق و حدود معنوی افراد و جامعه تجاوز و تعدی نشود و اخلاقیات و کرامت انسانی خدشه‌دار و تهدید نشود.

۲- رشد فضایل اخلاقی: اصل سوم قانون اساسی چنین اشعار می‌دارد؛ دولت جمهوری اسلامی ایران مؤظف است ... همه امکانات خود را برای امور زیر به کار برد؛

ایجاد محیط مساعد برای رشد فضایل اخلاقی بر اساس ایمان و تقوا و مبارزه با کلیه مظاهر فساد و تباهی... بند یک از اصل سوم قانون اساسی را می‌توان از دو دریچه مطمح نظر قرار داد:

اول اینکه؛ بسترسازی و ایجاد محیط مناسب و مطلوب در سطوح خانه و خانواده، محله و مدرسه و همه محیط‌ها و مکان‌های اجتماعی با هدف رشد و ارتقاء فضایل اخلاقی، در رأس وظایف و تکالیف دولت قرار گرفته است و جهت و مبنای این بسترسازی نیز ایمان به خدا و پرهیزکاری است.

دوم اینکه؛ دولت مؤظف و مکلف است با کلیه مظاهر، نشانه‌ها، مصادیق و نمونه‌های فساد و تباهی، مبارزه نماید که هر جرم، تخلف و پدیده‌ای که رنگ و بوی فساد و تباهی داشته باشد، می‌تواند آماج مبارزه و مقابله باشد، تا زمانی که پاکی جایگزین پلیدی شود.

۳- امر به معروف و نهی از منکر: در اصل هشتم قانون اساسی به موضوع امر به معروف و نهی از منکر توجه ویژه‌ای شده است. در این اصل تصریح و تأکید شده که «در جمهوری اسلامی ایران دعوت به خیر، امر به معروف و نهی از منکر وظیفه‌ای است همگانی و متقابل بر عهده مردم نسبت به یکدیگر، دولت نسبت به مردم و مردم نسبت به دولت. شرایط و حدود و کیفیت آن را قانون معین می‌کند. (وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ)» (سوره توبه: ۷۱).

نکته بسیار مهم اصل هشتم قانون اساسی این است که، این اصل را می‌توان ناظر بر پیشگیری اجتماعی و هم‌پیشگیری رسمی (دولتی) از ارتکاب هر گونه بزه، تخلف و یا جرمی دانست که در

جامعه، نظم و امنیت را خدشه‌دار کرده و یا به چالش بکشد. امر به معروف و نهی از منکر، نشانی بارز و شیوه‌ای جامعه‌محور از پیشگیری است. در این روش پنددهی و پندآموزی گروهی، با مسئولیتی همگانی، هر کسی می‌تواند با نصیحت و اندرز با نگاه ایجابی و با تذکر و نکوهش با نگاه سلبی، به پیشگیری اجتماعی از جرائم و پدیده‌های علیه امنیت اخلاقی بپردازد.

۴- آزادی مسئولانه در چارچوب قانون و امنیت اخلاقی: در اصل نهم قانون اساسی تصریح شده است: «در جمهوری اسلامی ایران آزادی و استقلال و وحدت و تمامیت ارضی کشور از یکدیگر تفکیک ناپذیرند و حفظ آن‌ها وظیفه دولت و آحاد ملت است...»

مطابق این اصل قانونی، در جمهوری اسلامی ایران، آزادی بی‌حد و حصر که سایر بسترهای سیاسی، فرهنگی و ... مخدوش کند، مورد قبول و تأیید مردم نیست. هرگاه فرد یا افرادی با سوء استفاده از آزادی بخواهند فضای امن فرهنگی و اخلاقی جامعه را با ایجاد و یا تظاهر به فساد و فحشاء و بی بند و باری مورد تهدید و تعرض قرار داده و یا امنیت اخلاقی را تهدید نمایند، ابتدا مورد سرزنش اجتماعی و با روش امر به معروف و نهی از منکر، با آن‌ها برخورد می‌شود و سپس متصدیان برقراری و حفظ نظم و امنیت عمومی که در رأس آن‌ها افراد پلیس می‌باشند، طبق قانون، با جلوه‌های تباهی و جرم، برخورد مناسب می‌نمایند.

۵- تقدم حیثیت و امنیت اخلاقی بر سایر حقوق اشخاص در قانون اساسی: اصل ۲۲ قانون اساسی در مورد حقوق شخصی افراد جامعه تأکید می‌نماید، بدین قرار که حیثیت، جان، مال، حقوق، مسکن و شغل اشخاص از تعرض مصون است مگر در مواردی که قانون تجویز نماید.

در ترتیب و توالی حقوق شخصی افراد، تدوین کنندگان قانون اساسی «حیثیت» را که بر پایه اخلاق، حرمت، شرافت و همه ارزش‌های معنوی انسان، شکل گرفته و معنا می‌یابد، در نقطه آغازین اصل قانونی آورده‌اند و این می‌تواند مبین اهمیت جایگاه اخلاقیات و معنویات و فرهنگ در جامعه، حتی در حریم شخصی و حقوق فردی آن‌ها باشد. در میزان ارزش «حیثیت» همین بس که در این اصل مهم و اساسی، پیش از «جان» آورده شده است.

ویژگی‌های امنیت اخلاقی

۱) نسبی بودن امنیت اخلاقی: امنیت اخلاقی در جوامع و کشورهایی که به اخلاقیات، معنویات و ارزش‌های واقعی انسانیت، توجه دارند و آن‌ها را شاخص ارزیابی زندگی اجتماعی می‌دانند، موضوعیت پیدا کرده و قابل توجیه است و در هر جامعه به نسبت تعریف و توجیهی که از اخلاقیات دارند، امنیت اخلاقی هم معنا می‌یابد.

۲) ارزش‌مداری امنیت اخلاقی: امنیت اخلاقی بر پایه ارزش‌های مورد قبول و مورد احترام مردم استوار است. ارزش‌های مشترک جوامع بشری می‌تواند موقعیت یا وضعیتی از امنیت اخلاقی مشترک را ایجاد نماید. افزون بر این، هر جامعه‌ای در درون خود بر مدار ارزش‌های مورد قبول مردم، گونه‌ای از فضای امنیت اخلاقی را انتظار داشته و مطالبه می‌نماید. در نقطه مقابل، مردمی که به ارزش‌های انسانی معتقد نباشند، متقاضی امنیت اخلاقی نیستند، چون ممکن است هرگونه فساد یا بستر نامتعارف و غیراخلاقی را، درست و مطلوب تلقی نمایند.

۳) اعتقاد محوری امنیت اخلاقی: اعتقاد به خدا، اعتقاد به رستخیز، اعتقاد به انسانیت، اعتقاد به وجدان و شرف انسانی، شاید مهم‌ترین درس و بحث همه ادیان الهی باشد. هر فرد یا اجتماعی که اعتقاد به ارزش‌های والای انسانی دارد، آینده انسان را در گرو تلاش برای رسیدن به کمال و خداگونگی می‌داند و این میسر و مقدور نیست، مگر در بستری مناسب و بستر مناسب اجتماعی و حتی فردی، وضعیتی است عاری از فساد، فحشا، تیرگی و تباهی؛ بنابراین امنیت اخلاقی بر محوریت اعتقاد به ارزش‌های مشترک انسانی و دستورات و سفارشات مشترک ادیان الهی استوار می‌باشد.

۴) وابستگی امنیت اخلاقی: امنیت اخلاقی از سویی به ارزش‌ها و اعتقادات مردم وابسته است، یعنی اگر ایمان و اعتقاد را در نظر بگیریم و ملاک و معیار همه چیز مادیات و مناسبات سرمایه‌ای و پول و امکانات رفاهی صرف باشد، امنیت اخلاقی نمی‌تواند معنا و مفهوم پیدا کند. از سویی دیگر امنیت اخلاقی به جامعه و فرهنگ وابسته است چراکه در بستر اجتماع و با فرهنگ مردم تعریف می‌شود. بنابراین، چون مردم در جوامع گوناگون خلق و خوی متفاوت داشته و از فرهنگ‌های متنوع برخوردارند، هر جامعه‌ای بسته به نوع فرهنگ، ارزش‌ها و عرف اجتماعی‌اش، سطح و وضعیت خاصی از امنیت اخلاقی را دارا است.

۵) حساسیت امنیت اخلاقی: حساسیت امنیت اخلاقی از آنجا ناشی می‌شود که با خلق و خوی و ارزش‌ها و اعتقادات مردم (فردی یا جمعی) وابسته است. در تهدیدات علیه اخلاقیات، ممکن است به‌ظاهر در بادی امر اتفاق جدی و قابل توجهی رخ ننماید، اما به‌مرور و از درون، جامعه را متزلزل و آسیب‌پذیر می‌نماید تا آنجا که موجبات فروپاشی نظام اجتماعی و به‌تبع آن نظام سیاسی یک کشور را فراهم کند.

ابعاد امنیت اخلاقی

۱) بعد شخصی امنیت اخلاقی: بعد شخصی امنیت اخلاقی را می‌توان در عزت‌نفس و کرامت انسان جستجو نمود. انسان‌های شریف، خودساخته، پاک‌دامن و نجیب، انسان‌هایی هستند که ایمان به خدا و احترام به انسان در روش و منش آن‌ها، از زمان زاده شدن، در طول مدت تربیت، با پرورش و پرهیز و پاکیزگی، نهادینه شده و در زندگی، همیشه با مراقبت و نظارت بر خویش، گفتار، رفتار و کردارشان را تکامل می‌بخشند و در راه رسیدن به حقیقت زندگی و خدمت به مخلوقات خدا، می‌کوشند و خود را از هرگونه پلشتی و پلیدی، دور نگاه می‌دارند. چنان‌که امیر مؤمنان علی (ع) می‌فرماید: «مَنْ كَرُمَتْ عَلَيْهِ نَفْسُهُ هَانَتْ عَلَيْهِ شَهْوَتُهُ؛ کسی که از کرامت نفس برخوردار شد، شهوات نفسانی در نظرش خوار و ناچیز می‌آید» (تمیمی، ۱۳۹۳: ۶۶۹).

۲) بعد فرهنگی امنیت اخلاقی: فرهنگ در هر جامعه، مجموعه ارزش‌ها، آرمان‌ها، اخلاقیات و اعتقادات مردم است که با رشد فکری آن‌ها رابطه‌ای تنگاتنگ داشته و به اقتضای شرایط حاکم بر اجتماع پیشرفت و یا پسرفت دارد. از سویی فرهنگ جامعه، موجبات امنیت اخلاقی را فراهم می‌نماید و از سویی اخلاقیات مردم، موجب ارتقاء سطح فرهنگ می‌شود. پرداختن به فرهنگ و همه اقتضائات و الزاماتش به‌منظور رشد و تکامل اخلاق و امنیت اخلاقی بسیار ضروری می‌نماید. "... فرهنگ، یعنی اخلاقیات و ذاتیات یک جامعه و بومی یک ملت؛ تفکراتش، ایمانش، آرمان‌هایش، این‌ها تشکیل‌دهنده مبانی فرهنگ یک کشور است؛ این‌هاست که یک ملت را یا شجاع و غیور و جسور و مستقل می‌کند، یا سرافکنده و ذلیل و فرودست و خاک‌نشین و فقیر..." (امام خامنه‌ای: ۸۳/۱۰/۱۷).

۳) بعد اجتماعی امنیت اخلاقی: بعد اجتماعی امنیت اخلاقی به روابط مشروع، مناسب و مطلوب انسان‌ها در جامعه مربوط می‌باشد. از دیدگاه اسلام، ارتباطات اجتماعی زمانی سالم است

۱۳۸ فصلنامه امنیت ملی، سال هشتم، شماره بیست و هشتم، تابستان ۱۳۹۷

که بر پایه مبانی اخلاقی شامل؛ تکریم شخصیت و عزت نفس و احترام متقابل افراد انسانی، استوار باشد. روابطی که بر این اساس پایه‌گذاری شود، افراد را در برابر انحراف‌ها ایمن و با انگیزه می‌کند و جامعه را در برابر آسیب‌ها و تهدیدات اخلاقی، امن و پاکیزه می‌نماید. در رابطه با بعد اجتماعی امنیت اخلاقی، کرامت انسانی می‌تواند اساس و رکن پایداری و پیوند جامعه مدنی و هدفمند باشد. خداوند در قرآن کریم می‌فرماید: «ای مردم، همانا شما را از مرد و زنی آفریدیم، پس آنگاه به قبایل و طوایفی تقسیم گردانیدیم تا از یکدیگر بازشناخته شوید، همانا گرامی‌ترین شما در نزد خداوند، پرهیزگارترین شماست»^۱.

۴) بعد اقتصادی امنیت اخلاقی: امنیت اخلاقی در بعد اقتصادی، تنها به سودآوری بر پایه منفعت‌طلبی نمی‌اندیشد. اقتصاد اخلاق محور، نگاهی مشتری مدار بر اساس خیرخواهی و سودرسانی دارد. در زیر چتر امنیتی اخلاق اقتصادی، تولید، توزیع و مصرف بر مبنای شرافت، معرفت و منزلت، معنا می‌یابد. امنیت اخلاقی یک نیاز مبرم و راهنمای مهم در توسعه راه‌حل‌های جدید فناوری در جامعه مدرن اقتصادی، همچنین یک عامل رقابتی در کسب‌وکار می‌باشد. امنیت اخلاقی، آگاهی، شایستگی و تخصص استادانه با جزئیات طرح بوده و دستورالعمل‌های خاصی را برای پیروی از اخلاقیات و مسائل مربوط به حفاظت از حریم خصوصی افراد، اطلاعات، هزینه کافی در مصوبات، اطلاعیه‌های بودجه دولت‌ها قبل از مراجع ذی‌صلاح و یا پیش‌بینی برای تحقق آن وظایف شرح می‌دهد (تانو، ۲۰۱۲: ۲).

۵) بعد سیاسی امنیت اخلاقی: امنیت اخلاقی در بعد سیاسی آن می‌تواند دارای دو جنبه باشد؛ یک جنبه داخلی دیگری جنبه خارجی. اخلاق سیاسی در جنبه داخلی به رفتارها و کردارهای سیاستمداران داخلی هر کشور در رابطه با انجام وظایف و تکالیفشان در قبال مردم، برمی‌گردد. در این جنبه، منطقی و مطلوب بودن اقدامات سیاست‌گزاران و سیاستمداران، می‌تواند ملاک ارزیابی اخلاق سیاسی آن‌ها باشد. اخلاق سیاسی در جنبه خارجی به روابط سیاستمداران هر کشور با سران دولتی و حکومتی سایر کشورها در راستای اقداماتی که مناسبات و محاسبات کشورشان در سطح منطقه یا جهان اقتضاء می‌نماید، برمی‌گردد. در این جنبه، انسانی بودن و بشردوستانه بودن

◆ راهبردهای پیشگیری از وقوع جرائم علیه امنیت اخلاقی در ایران ۱۳۹

سیاست‌های خارجی و مواضع سیاسی دولتمردان، می‌تواند ملاک ارزیابی اخلاق سیاسی آن‌ها و کشورشان باشد (دی لیسوفوی، ۲۰۱۰: ۲۸۴).

چارچوب نظری تحقیق: بر اساس پژوهش انجام شده، چارچوب نظری تحقیق به صورت زیر در نظر گرفته شد.

مطالعه و بررسی ادبیات پژوهش
شناخت قوت‌ها، ضعف‌ها، فرصت‌ها و تهدیدات
تجزیه و تحلیل آمار و آراء خبرگان
شناخت و ارائه راهبردهای پیشگیری از جرائم علیه امنیت اخلاقی در ایران

روش‌شناسی تحقیق: در این پژوهش برای بررسی قابلیت اعتماد پرسشنامه، از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده است. پرسشنامه‌ها در جمعیت ۳۰ نفری مورد آزمون قرار گرفت تا نواقص احتمالی که می‌توانست از نامفهوم بودن، ترتیب نامناسب و غیره باشد، مرتفع گردد. همچنین از کارشناسان و محققین، خواسته شد تا مشکلات احتمالی پرسشنامه را در مقابل هر گویه و سؤال متذکر شوند. پس از جمع‌آوری نتایج و بررسی نظرات کارشناسان پرسشنامه نهایی با ضریب آلفای ۰/۸۲۴ مورد تأیید قرار گرفت.

جامعه آماری در این تحقیق شامل مسئولین، صاحب‌نظران و کارشناسان مرتبط با حوزه امنیت اخلاقی است که تعداد نمونه ۵۰ تن با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب گردیدند. برای تجزیه و تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده آمار تحلیلی به دو صورت توصیفی و استنباطی مطرح شده است. ابتدا شناختی از وضعیت و ویژگی‌های پاسخ‌دهندگان حاصل شد و پس از طبقه‌بندی پاسخ‌ها به منظور بررسی نتایج حاصله، از پرسشنامه آزمون‌های آماری استفاده شد. کلیه مراحل آماری و آنالیز داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از نرم‌افزار آماری Lizrel انجام گرفت. در این مطالعه تعداد ۵۰ تن از نخبگان به ۸۲ گویه پرسشنامه پاسخ دادند، لذا ماتریس ۵۰ * ۲۰ تشکیل شد.

یافته‌های پژوهش و تجزیه و تحلیل

یافته‌های جمعیت شناختی: نقش آمار توصیفی در واقع، جمع‌آوری، خلاصه کردن و توصیف اطلاعات کمی و کیفی حاصل از نمونه یا جامعه آماری است. جدول زیر یافته‌های جمعیت شناختی تحقیق را نشان می‌دهد.

متغیر	فراوانی	درصد فراوانی
سن	۳۰-۴۰	۹/۸
	۴۱-۵۰	۸۶/۳
	۵۱-۶۰	۰/۲
تعداد کل	۵۰	۱۰۰
جنسیت	زن	۷/۸
	مرد	۹۲/۲
	تعداد کل	۵۰
تحصیلات	کارشناسی	۱۷/۶
	کارشناسی ارشد	۵۱
	دکتری	۳۱/۴
	تعداد کل	۵۰
مسئولیت شغلی	قضایی	۴۱/۲
	انتظامی	۵۸/۸
	تعداد کل	۵۰
سنوات کار امنیتی یا پیشگیری از جرم	۰-۱۰	۲۱/۶
	۱۱-۲۰	۴۹
	۲۱-۳۰	۲۹/۴
تعداد کل	۵۰	۱۰۰

نتایج توصیفی نشان می‌دهد بیشترین فراوانی طبقات سنی پاسخگویان بین ۴۱-۵۰ با ۸۶/۳ درصد، جنسیت پاسخگویان ۹۲/۲ مرد و ۷/۸ درصد زن، بیشترین تحصیلات پاسخگویان در مقطع کارشناسی ارشد با ۵۱ درصد و رسته شغلی پاسخگویان در حوزه قضایی با ۴۱/۲ درصد و در حوزه انتظامی با ۵۸/۸ درصد، سنوات شغلی پاسخگویان در سه بازه زمانی ۰-۱۰ سال، ۱۱-۲۰

◆ راهبردهای پیشگیری از وقوع جرائم علیه امنیت اخلاقی در ایران ۱۴۱

سال و ۲۱-۳۰ سال تقسیم‌بندی که مشخص گردید بیشترین پاسخگویان با ۴۹ درصد در بازه ۲۰-۱۱ سال قرار دارند.

▪ تعیین ماتریس ارزیابی و تعیین موقعیت و اقدام راهبردی (تحلیل SPACE)

محورهای ماتریس ارزیابی موقعیت و اقدام راهبردی نشان‌دهنده دو بعد درونی و بیرونی می‌باشد. برحسب این‌که موقعیت راهبردی در کدام‌یک از مناطق چهارگانه مدل قرار داشته باشند، موارد چهارگانه راهبردها را آورده‌ایم:

ضعف‌ها	قوت‌ها	عوامل داخلی عوامل محیطی
ناحیه ۳: استفاده از مزیت‌های نهفته در فرصت‌ها برای جبران نقاط ضعف (WO)	ناحیه ۱: استفاده از فرصت‌ها با استفاده از نقاط قوت (SO)	فرصت‌ها
ناحیه ۴: به حداقل رساندن زیان‌های ناشی از تهدیدها و نقاط ضعف (WT)	ناحیه ۲: استفاده از نقاط قوت برای جلوگیری از تهدیدها (ST)	تهدیدها

با بررسی گویه‌های قوت، فرصت، ضعف و تهدید در ماتریس SWOT، راهبردها و شاخص‌های آن‌ها را به شرح ذیل مورد شناسایی و تدوین قرار می‌دهیم:

تشریح راهبردها و شاخص‌های آن‌ها

راهبرد شماره ۱: تشکیل، تحکیم، تعالی، تکامل و ایمن‌سازی کانون خانواده با نهادینه‌سازی آداب و سبک زندگی ایرانی، اسلامی در سطح فردی، خانواده و جامعه
جدول ذیل شاخص‌های مرتبط با این راهبرد را نشان می‌دهند.

مقدار	آماره
۵۹٫۹۹	Chi-Square
۳۵	Df
۱٫۷۱۴	Chi-Square/ Df
۰٫۱۲۱	RMSEA
۰٫۹۸	GFI
۰٫۹۴	AGFI
۰٫۹۱	CFI
۰٫۹۰	NFI
۰٫۲۳	RMR

۱۴۲ فصلنامه امنیت ملی، سال هشتم، شماره بیست و هشتم، تابستان ۱۳۹۷

با توجه به خروجی لیزرل که در جدول فوق ارائه شده، مقدار x^2/df محاسبه شده $2/72$ است، وجود x^2/df کوچکتر از ۳ نشان دهنده برازش مناسب مدل است. همچنین ریشه خطای میانگین مجذورات تقریب (RMSEA) می‌بایستی کمتر از $0/08$ باشد که در مدل ارائه شده این مقدار برابر $0/032$ است. میزان مؤلفه‌های GFI و AGFI و CFI و NFI نیز باید بیشتر از $0/9$ باشد که در مدل تحت بررسی به ترتیب برابر $0/98$ و $0/94$ و $0/91$ و $0/90$ است. همچنین مقدار RMR نیز بایستی کوچکتر از $0/05$ باشد که در مدل تحت بررسی برابر $0/023$ است، با توجه به شاخص‌ها و خروجی‌های نرم‌افزار لیزرل می‌توان گفت معرف‌های انتخاب شده برای سنجش تقویت امنیت اخلاقی با نگرش به خانواده از اعتبار لازم برخوردار است.

تمرکز راهبرد شماره ۱ بر تقویت امنیت اخلاقی فرد در خانواده است. برای سنجش میزان تقویت امنیت اخلاقی از دیدگاه پاسخگویان مورد مطالعه از ۱۰ گویه استفاده شده است. چگونگی توزیع درصدی پاسخ‌های پاسخگویان مورد مطالعه به هر یک از گویه‌ها در جدول زیر آورده شده است.

توزیع فراوانی شاخص‌های تقویت امنیت اخلاقی فردی و خانواده

میزان تأثیر					شاخص
خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	
		0/2	25/5	72/5	تأثیر اقدام مناسب و به هنگام در تشکیل خانواده
			33/3	66/7	تأثیر عشق و علاقه در خانواده
		0/2	27/5	70/6	تأثیر ارتباط اخلاق مدار در خانواده
		0/2	0/51	47/1	تأثیر آگاهی از پیشینه و زمینه خانواده
			41/2	58/8	تأثیر ارتباط سالم و مطلوب در خانواده
			33/3	66/7	نقش روابط مناسب همسران در خانواده
		3/9	29/4	66/7	نقش عفاف موجود در حریم خانواده
		0/2	39/2	58/8	نقش حجاب موجود در حریم خانواده
			47/1	52/9	نقش پایداری و پابندی به ارزش‌های خانواده
			35/3	64/7	نقش فداکاری و وفاداری به پیمان‌های خانواده

مقدار آلفای کرونباخ ۱۰ گویه بالا که میزان تقویت امنیت اخلاقی با نگرش به جایگاه فرد در خانواده توسط پاسخگویان مورد مطالعه را می‌سنجد برابر $0/64$ است که نشان از همسازي درونی

◆ راهبردهای پیشگیری از وقوع جرائم علیه امنیت اخلاقی در ایران ۱۴۳

گویه‌های طیف مورد نظر و بالا بودن تکرارپذیری وسیله اندازه‌گیری برای سنجش تقویت امنیت اخلاقی با نگرش به فرد و خانواده است.

لازم به ذکر است در راهبرد شماره ۱ به‌عنوان نمونه، جدول توزیع فراوانی شاخص‌های امنیت اخلاقی آورده شد اما به دلیل محدودیت فضای نگارش مقاله از آوردن جداول بعدی خودداری می‌شود.

راهبرد شماره ۲: تدوین، تبیین، تنظیم و تکامل تربیتی فرزندان با آرامش، امنیت، اعتماد،

اطمینان و امید، بر پایه محبت، شخصیت، کرامت، منزلت و عزت

جدول ذیل شاخص‌های مرتبط با این راهبرد را نشان می‌دهند.

آماره	مقدار
Chi-Square	۴۹/۹۲
Df	۳۵
Chi-Square/ Df	۱,۴۲
RMSEA	۰/۰۹۳
GFI	۰/۹۷
AGFI	۰/۹۱
CFI	۰/۹۱
NFI	۰/۹۰
RMR	۰/۰۲۱

با توجه به خروجی لیزرل که در جدول فوق ارائه شده، مقدار χ^2/df محاسبه شده ۲/۷۲ است، وجود χ^2/df کوچک‌تر از ۳ نشان دهنده برازش مناسب مدل است. همچنین ریشه خطای میانگین مجذورات تقریب (RMSEA) می‌بایستی کمتر از ۰/۰۸ باشد که در مدل ارائه شده این مقدار برابر ۰/۰۳۲ است. میزان مؤلفه‌های GFI و AGFI و CFI و NFI نیز باید بیشتر از ۰/۹ باشد که در مدل تحت بررسی به ترتیب برابر ۰/۹۸ و ۰/۹۴ و ۰/۹۱ و ۰/۹۰ است. همچنین مقدار RMR نیز بایستی باید کوچک‌تر از ۰/۰۵ باشد که در مدل تحت بررسی برابر ۰/۰۲۳ است، با توجه به شاخص‌ها و خروجی‌های نرم‌افزار لیزرل می‌توان گفت معرف‌های انتخاب شده برای سنجش تقویت امنیت اخلاقی با نگرش به آموزه‌های تربیتی از اعتبار لازم برخوردار است.

۱۴۴ فصلنامه امنیت ملی، سال هشتم، شماره بیست و هشتم، تابستان ۱۳۹۷

تمرکز راهبرد شماره ۲ بر تقویت امنیت اخلاقی با نگرش به آموزه‌های تربیتی است. برای سنجش میزان تقویت امنیت اخلاقی با نگرش به آموزه‌های تربیتی از دیدگاه پاسخگویان مورد مطالعه از ۱۰ گویه استفاده شده است.

مقدار آلفای کرونباخ ۱۰ گویه مربوطه که میزان تقویت امنیت اخلاقی با نگرش به آموزه‌های تربیتی پاسخگویان مورد مطالعه را می‌سنجد برابر ۰/۸۰ است که نشان از همسازی درونی گویه-های طیف مورد نظر و بالا بودن تکرارپذیری وسیله اندازه‌گیری برای سنجش تقویت امنیت اخلاقی با نگرش به آموزه‌های تربیتی است.

راهبرد شماره ۳: تبیین و ترویج عفاف، حجاب، مدیریت و مسئولیت زن در جامعه با رعایت حرمت، منزلت، شخصیت و شانیت او در جهت رشد تکامل اخلاقی و اجتماعی

جدول ذیل شاخص‌های مرتبط با این راهبرد را نشان می‌دهند.

آماره	مقدار
Chi-Square	۳۸/۱۲
Df	۱۴
Chi-Square/ Df	۲/۲۳
RMSEA	۰/۱۷۰
GFI	۰/۹۶
AGFI	۰/۹۱
CFI	۰/۹۲
NFI	۰/۹۰
RMR	۰/۰۲۱

با توجه به خروجی لیزرل که در جدول فوق ارائه شده، مقدار χ^2/df محاسبه شده ۲/۷۲ است، وجود χ^2/df کوچک‌تر از ۳ نشان دهنده برازش مناسب مدل است. همچنین ریشه خطای میانگین مجذورات تقریب (RMSEA) می‌بایستی کمتر از ۰/۰۸ باشد که در مدل ارائه شده این مقدار برابر ۰/۰۳۲ است. میزان مؤلفه‌های GFI و AGFI و CFI و NFI نیز باید بیشتر از ۰/۹ باشد که در مدل تحت بررسی به ترتیب برابر ۰/۹۸ و ۰/۹۴ و ۰/۹۱ و ۰/۹۰ است. همچنین مقدار RMR نیز بایستی باید کوچک‌تر از ۰/۰۵ باشد که در مدل تحت بررسی برابر ۰/۰۲۳ است، با توجه به شاخص‌ها و

خروجی‌های نرم‌افزار لیزرل می‌توان گفت معرف‌های انتخاب شده برای سنجش تقویت امنیت اخلاقی با نگرش به آموزه‌های تربیتی از اعتبار لازم برخوردار است.

تمرکز راهبرد شماره ۳ بر جایگاه زن در جامعه است. برای سنجش میزان تقویت امنیت اخلاقی با نگرش به جایگاه زن در جامعه از دیدگاه پاسخگویان مورد مطالعه از ۱۰ گویه استفاده شده است. مقدار آلفای کرونباخ ۱۰ گویه مربوطه که تقویت امنیت اخلاقی با نگرش به جایگاه زن در جامعه پاسخگویان را می‌سنجد برابر ۰/۸۴ است که نشان از همسازی درونی گویه‌های طیف موردنظر برای سنجش متغیر را دارد، این مقدار حکایت از بالا بودن تکرارپذیری وسیله اندازه‌گیری برای سنجش تقویت امنیت اخلاقی با نگرش به جایگاه زن در جامعه است.

راهبرد شماره ۴: تدابیر، تمهیدات، تدارکات و اقدامات لازم در جهت پیشگیری فردی و اجتماعی از جرائم جنسی با نگرش‌های فرهنگی، اعتقادی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی جدول ذیل شاخص‌های مرتبط با این راهبرد را نشان می‌دهند.

مقدار	آماره
۹۹/۲۸	Chi-Square
۳۵	Df
۲/۸۵	Chi-Square/ Df
۰/۱۹۴	RMSEA
۰/۹۴	GFI
۰/۹۰	AGFI
۰/۹۲	CFI
۰/۹۱	NFI
۰/۱۹۴	RMR

با توجه به خروجی لیزرل که در جدول فوق ارائه شده، مقدار χ^2/df محاسبه شده ۲/۷۲ است، وجود χ^2/df کوچک‌تر از ۳ نشان دهنده برازش مناسب مدل است، همچنین ریشه خطای میانگین مجذورات تقریب (RMSEA) می‌بایستی کمتر از ۰/۰۸ باشد که در مدل ارائه شده این مقدار برابر ۰/۰۳۲ است. میزان مؤلفه‌های GFI و AGFI و CFI و NFI نیز باید بیشتر از ۰/۹ باشد که در مدل تحت بررسی به ترتیب برابر ۰/۹۸ و ۰/۹۴ و ۰/۹۱ و ۰/۹۰ است. همچنین مقدار RMR نیز بایستی باید کوچک‌تر از ۰/۰۵ باشد که در مدل تحت بررسی برابر ۰/۰۲۳ است، با توجه به شاخص‌ها و

۱۴۶ فصلنامه امنیت ملی، سال هشتم، شماره بیست و هشتم، تابستان ۱۳۹۷

خروجی‌های نرم‌افزار لیزرل می‌توان گفت معرف‌های انتخاب شده برای سنجش راهبرد چهارم از اعتبار لازم برخوردار است.

تمرکز راهبرد شماره ۴ بر پیشگیری از جرائم علیه امنیت اخلاقی با نگرش فردی و اجتماعی در زمینه‌های فرهنگی، اعتقادی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی است. برای سنجش میزان پیشگیری از تضعیف امنیت اخلاقی با نگرش به فرد در جامعه از دیدگاه پاسخگویان مورد مطالعه از ۱۰ گویه استفاده شده است.

مقدار آلفای کرونباخ ۱۰ گویه مربوطه که میزان تضعیف امنیت اخلاقی با نگرش به فرد در جامعه را از دیدگاه پاسخگویان مورد مطالعه می‌سنجد برابر ۰/۸۹ است که نشان از همسازی درونی گویه‌های طیف موردنظر و بالا بودن تکرارپذیری وسیله اندازه‌گیری برای سنجش تقویت امنیت اخلاقی با نگرش به پیشگیری از جرائم علیه امنیت اخلاقی در سه بعد فردی اجتماعی، فرهنگی اعتقادی و اقتصادی رفاهی است.

راهبرد شماره ۵: ایجاد سازوکارهای مناسب و مقتضی به منظور نهادینه‌سازی اخلاق در نظام حقوقی با هدف بازنگری، تدوین و تصویب قوانین مطلوب که اخلاقیات انسانی را در همه زمینه‌ها به نحو شایسته تنظیم و تضمین نماید.

جدول ذیل شاخص‌های مرتبط با این راهبرد را نشان می‌دهند.

آماره	مقدار
Chi-Square	۱۰۴/۵۶
Df	۳۵
Chi-Square/ Df	۲/۹۸
RMSEA	۰/۲۰۱
GFI	۰/۹۷
AGFI	۰/۹۱
CFI	۰/۹۲
NFI	۰/۸۹
RMR	۰/۰۲۵

با توجه به خروجی لیزرل که در جدول فوق ارائه شده، مقدار χ^2/df محاسبه شده ۲/۷۲ است، وجود χ^2/df کوچکتر از ۳ نشان دهنده برازش مناسب مدل است، همچنین ریشه خطای میانگین

◆ راهبردهای پیشگیری از وقوع جرائم علیه امنیت اخلاقی در ایران ۱۴۷

مجدورات تقریب (RMSEA) می‌بایستی کمتر از ۰/۰۸ باشد که در مدل ارائه شده این مقدار برابر ۰/۰۳۲ است. میزان مؤلفه‌های GFI و AGFI و CFI و NFI نیز باید بیشتر از ۰/۹ باشد که در مدل تحت بررسی به ترتیب برابر ۰/۹۸ و ۰/۹۴ و ۰/۹۱ و ۰/۹۰ است. همچنین مقدار RMR نیز بایستی باید کوچک‌تر از ۰/۰۵ باشد که در مدل تحت بررسی برابر ۰/۰۲۳ است، با توجه به شاخص‌ها و خروجی‌های نرم‌افزار لیزرل می‌توان گفت معرف‌های انتخاب شده برای سنجش پیشگیری از ناامنی اخلاقی با نگرش تقیینی از اعتبار لازم برخوردار است.

تمرکز راهبرد شماره ۵ بر پیشگیری از ناامنی اخلاقی با نگرش تقیینی است. برای سنجش میزان پیشگیری از ناامنی اخلاقی با نگرش تقیینی از دیدگاه پاسخگویان از ۱۰ گویه استفاده شده است. مقدار آلفای کرونباخ ۱۰ گویه مربوطه که میزان پیشگیری از ناامنی اخلاقی با نگرش تقیینی را از دیدگاه پاسخگویان مورد مطالعه می‌سنجد برابر ۰/۹۰ است که نشان از همسازی درونی گویه‌های طیف مورد نظر و بالا بودن تکرارپذیری وسیله اندازه‌گیری برای سنجش تقویت امنیت اخلاقی با نگرش به نظام حقوقی است.

راهبرد شماره ۶: طراحی، برنامه‌ریزی و فرهنگ‌سازی نظام جامع و کارآمد اطلاعات و ارتباطات (فناوری‌های نوین) بر پایه آموزه‌های انسانی و اسلامی و ارزش‌های اخلاقی فرهنگ ایرانی
جدول ذیل شاخص‌های مرتبط با این راهبرد را نشان می‌دهند.

آماره	مقدار
Chi-Square	۱۳۹/۰۶
Df	۳۵
Chi-Square/ Df	۱/۱۱۶
RMSEA	۰/۲۴۶
GFI	۰/۹۶
AGFI	۰/۹۳
CFI	۰/۹۳
NFI	۰/۹۰
RMR	۰/۰۲۴

با توجه به خروجی لیزرل که در جدول فوق ارائه شده، مقدار χ^2/df محاسبه شده ۲/۷۲ است، وجود χ^2/df کوچک‌تر از ۳ نشان‌دهنده برازش مناسب مدل است، همچنین ریشه خطای میانگین

۱۴۸ فصلنامه امنیت ملی، سال هشتم، شماره بیست و هشتم، تابستان ۱۳۹۷

مجذورات تقریب (RMSEA) می‌بایستی کمتر از ۰/۰۸ باشد که در مدل ارائه شده این مقدار برابر ۰/۰۳۲ است. میزان مؤلفه‌های GFI و AGFI و CFI و NFI نیز باید بیشتر از ۰/۹ باشد که در مدل تحت بررسی به ترتیب برابر ۰/۹۸ و ۰/۹۴ و ۰/۹۱ و ۰/۹۰ است. همچنین مقدار RMR نیز بایستی باید کوچک‌تر از ۰/۰۵ باشد که در مدل تحت بررسی برابر ۰/۰۲۳ است، با توجه به شاخص‌ها و خروجی‌های نرم‌افزار لیزرل می‌توان گفت معرف‌های انتخاب شده برای تهدید امنیت اخلاقی با نگرش به فناوری‌های نوین از اعتبار لازم برخوردار است.

تمرکز راهبرد شماره ۶ بر پیشگیری از ناامنی اخلاقی با نگرش به فناوری‌های نوین است. مقدار آلفای کروناخ ۱۰ گویه بالا که میزان پیشگیری از ناامنی اخلاقی با نگرش به نقش اینترنت را از دیدگاه پاسخگویان مورد مطالعه می‌سنجد برابر ۰/۹۰ است که نشان از همسازی درونی گویه‌های طیف مورد نظر و بالا بودن تکرارپذیری وسیله اندازه‌گیری برای سنجش تقویت امنیت اخلاقی با نگرش به فناوری‌های نوین است.

راهبرد شماره ۷: تدابیر، تمهیدات، تدارکات و اقدامات لازم در جهت سازمان‌دهی و گسترش پلیس آگاه، آموزش دیده، متخصص، مجرب و جامعه‌محور به منظور پیشگیری مشارکتی و مطلوب از نشانه‌ها، پدیده‌ها و اعمال مخالف و منافی اخلاق و عفت عمومی

جدول ذیل شاخص‌های مرتبط با این راهبرد را نشان می‌دهند.

مقدار	آماره
۲۵۵/۸۹	Chi-Square
۳۵	Df
۷/۳۱۱	Chi-Square/ Df
۰/۳۵۹	RMSEA
۰/۹۶	GFI
۰/۹۲	AGFI
۰/۹۳	CFI
۰/۹۰	NFI
۰/۰۱۹	RMR

با توجه به خروجی لیزرل که در جدول فوق ارائه شده، مقدار χ^2/df محاسبه شده ۲/۷۲ است، وجود χ^2/df کوچک‌تر از ۳ نشان‌دهنده برازش مناسب مدل است، همچنین ریشه خطای میانگین

◆ راهبردهای پیشگیری از وقوع جرائم علیه امنیت اخلاقی در ایران ۱۴۹

مجدورات تقریب (RMSEA) می‌بایستی کمتر از ۰/۰۸ باشد که در مدل ارائه شده این مقدار برابر ۰/۰۳۲ است. میزان مؤلفه‌های GFI و AGFI و CFI و NFI نیز باید بیشتر از ۰/۹ باشد که در مدل تحت بررسی به ترتیب برابر ۰/۹۸ و ۰/۹۴ و ۰/۹۱ و ۰/۹۰ است. همچنین مقدار RMR نیز بایستی باید کوچک‌تر از ۰/۰۵ باشد که در مدل تحت بررسی برابر ۰/۰۲۳ است، با توجه به شاخص‌ها و خروجی‌های نرم‌افزار لیزرل می‌توان گفت معرف‌های انتخاب شده برای سنجش پیشگیری از ناامنی اخلاقی با نگرش پلیسی از اعتبار لازم برخوردار است.

تمرکز راهبرد شماره ۷ بر پیشگیری از ناامنی اخلاقی با نگرش پلیسی است. مقدار آلفای کرونباخ ۱۰ گویه بالا که میزان پیشگیری از ناامنی اخلاقی با نگرش پلیسی را از دیدگاه پاسخگویان مورد مطالعه می‌سنجد برابر ۰/۷۸ است که نشان از همسازی درونی گویه‌های طیف موردنظر و بالا بودن تکرارپذیری وسیله اندازه‌گیری برای سنجش تقویت امنیت اخلاقی با نگرش به نقش و جایگاه پلیس است.

راهبرد شماره ۸: انسجام‌بخشی و تقویت مشارکت فراگیر و نظام‌مند نهاد خانواده، نظام تربیتی، سازمان‌های اجتماعی و اداری و سایر نهادها در گسترش نظم و انضباط اخلاقی و تلاش قانونمند و همه جنبه به‌منظور گسترش فرهنگ "امر به معروف و نهی از منکر" بر پایه اصل هشتم قانون اساسی

جدول ذیل شاخص‌های مرتبط با این راهبرد را نشان می‌دهند.

آماره	مقدار
Chi-Square	۱۴۵/۰۹
Df	۳۵
Chi-Square/ Df	۲۴/۱۴۵
RMSEA	۰/۲۵۳
GFI	۰/۹۷
AGFI	۰/۹۶
CFI	۰/۹۶
NFI	۰/۹۳
RMR	۰/۰۲۲

با توجه به خروجی لیزرل که در جدول فوق ارائه شده، مقدار χ^2/df محاسبه شده ۲/۹۴ است، وجود χ^2/df کوچک‌تر از ۳ نشان دهنده برازش مناسب مدل است همچنین ریشه خطای میانگین

۱۵۰ فصلنامه امنیت ملی، سال هشتم، شماره بیست و هشتم، تابستان ۱۳۹۷

مجذورات تقریب (RMSEA) می‌بایستی کمتر از ۰/۰۸ باشد که در مدل ارائه شده این مقدار برابر ۰/۰۵۴ است. میزان مؤلفه‌های GFI و AGFI و CFI و NFI نیز باید بیشتر از ۰/۹ باشد که در مدل تحت بررسی به ترتیب برابر ۰/۹۹ و ۰/۹۷ و ۰/۹۹ و ۰/۹۷ است. همچنین مقدار RMR نیز بایستی باید کوچک‌تر از ۰/۰۵ باشد که در مدل تحت بررسی برابر ۰/۰۳۵ است، با توجه به شاخص‌ها و خروجی‌های نرم‌افزار لیزرل می‌توان گفت معرف‌های انتخاب شده برای سنجش پیشگیری از ناامنی اخلاقی با نگرش چندنهادی از اعتبار لازم برخوردار است.

تمرکز راهبرد شماره ۸ بر پیشگیری از ناامنی اخلاقی با استفاده از نهادهای گوناگون اجتماعی و بر پایه امر به معروف و نهی از منکر است. مقدار آلفای کرونباخ ۱۰ گویه بالا که میزان پیشگیری از ناامنی اخلاقی با نگرش چند نهادی را از دیدگاه پاسخگویان مورد مطالعه می‌سنجد برابر ۰/۸۹ است که نشان از همسازی درونی گویه‌های طیف مورد نظر و بالا بودن تکرارپذیری وسیله اندازه‌گیری برای سنجش تقویت امنیت اخلاقی با نگرش به نهادهای اجتماعی است.

نتیجه‌گیری:

این پژوهش که مبتنی بر مطالعه گسترده، وسیع، جامع و متقن و مستند اکتشافی و میدانی از خبرگان این حوزه حاصل گردیده، به جامعه اجرایی و علمی اعم از مسئولین و متصدیان امور امنیتی و اداره امور کشور کمک خواهد نمود، برای دستیابی به اهداف پیش‌گفته که بر پایه همان پرسش‌های اساسی است.

قابلیت‌ها و ظرفیت‌هایی که موجبات برقراری و حفظ امنیت اخلاقی را فراهم می‌نمایند را بشناسیم.

آنچه موجبات تقویت امنیت اخلاقی را فراهم می‌نماید را درک نموده و دریابیم.

ضعف‌ها و تهدیداتی که موجبات ناامنی اخلاقی را فراهم می‌نمایند، بشناسیم.

و مهم‌تر اینکه راهبردهای پیشگیری از پدیده‌ها و جرائم علیه امنیت اخلاقی را بدانیم و به‌کار گیریم.

در پاسخ به پرسش‌های پژوهش، به تعداد لازم گویه‌های مربوط به قوت، ضعف، فرصت و تهدید، در قالب چهار خوشه «فردی»، «خانواده»، «جامعه» و «حاکمیت»، تدوین، اعتبار سنجی،

توزیع، گردآوری و تجزیه و تحلیل شده و در پایان، راهبردهای تحقیق به تعداد هشت مورد استخراج و ارائه گردیده‌اند.

پیشنهادات

می‌توان آنچه را که در این پژوهش یافتیم، در قالب چهار پیشنهاد کلی بر اساس چهار خوشه صدرالذکر به فرد، خانواده، جامعه و حاکمیت ارائه نمود:

▪ پیشنهاد به افراد

ایمان به پروردگار و انجام همه کارها بر پایه راستی و درستی، موجبات رستگاری انسان را فراهم آورده و بهترین مانع در برابر فسادهای اخلاقی و اجتماعی است و هر قدر تقویت شود مقاومت انسان در برابر شهوات و انحرافات اخلاقی بیشتر می‌شود.

▪ پیشنهاد به خانواده‌ها

استفاده از خانه به‌عنوان مهم‌ترین کانون آرامش و امنیت زندگی و نخستین محیط آموزشی در فرهنگ ایرانی اسلامی و ارج نهادن به پیوند و پایداری خانواده به‌عنوان اساسی‌ترین جایگاه تربیتی در جامعه می‌تواند با تدابیر و تمهیدات مناسب و مطلوب مورد توجه بیشتر قرار گرفته تا به نحو شایسته بستر و گستره امنیت اخلاقی و اجتماعی را فراهم نموده و از هرگونه تنش و تباهی، فساد و گمراهی که زمینه‌ساز انحرافات و ناامنی اخلاقی می‌باشند، پیشگیری نماید.

▪ پیشنهاد به جامعه و دولت

جامعه ایرانی با همه گوناگونی‌اش به لحاظ فرهنگ و هویت و ملیت دیرپا و پویا ظرفیت و قابلیت بالندگی و پیشرفت روزافزون را داشته و بایستی بیش از پیش با برنامه‌ریزی‌های مناسب و مطلوب موجبات فرهیختگی و فرزاندگی‌اش فراهم شود. ایجاد امکانات زندگی به‌طور برابر برای همگان، توزیع عادلانه فرصت‌ها برای همه و فراهم نمودن بسترهای زندگی سالم توسط دولت و مردم می‌تواند امنیت ملی، عمومی، اجتماعی و به‌ویژه امنیت اخلاقی را در جامعه نهادینه کند.

▪ پیشنهاد به حاکمیت و نظام

نقش حاکمیت در سازندگی و یا تخریب ساختار امنیت اخلاقی جامعه بسیار حائز اهمیت است. مثل صریح و گویای «الناس علی دین ملوکهم» در بین معارف اسلامی نشان از جایگاه غیر قابل انکار حاکمیت در کیفیت و چگونگی امنیت اخلاقی جامعه است. شکی نیست که جامعه‌ای که

تحت مدیریت علمی و مردم‌سالاری زندگی می‌کنند با جامعه‌ای که حاکمان با کودتا و کشتار انسان‌ها به حاکمیت می‌رسند، متفاوت است. قرآن کریم به عنوان بزرگ‌ترین سند دین اسلام، در آغاز حکومت اسلامی، وظایف حاکمیت را چنین بیان می‌کند: «لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْ أَنفُسِهِمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ».

از مهم‌ترین وظایف حاکمیت و نظام، تزکیه و پاک‌سازی جامعه از لوث آلودگی از دیگر وظایف حاکمیت و نظام است. حاکمیت و نظام، به خاطر تأمین امنیت و تعمیق فرهنگ ایرانی اسلامی، جامعه را از هرگونه عوامل و ابزارآلات فساد و گمراهی پاک کرده تا مردم در سایه اخلاق اسلامی، زندگی سالم و مناسبی داشته باشند.

منابع:

- قرآن کریم، ترجمه محمد مهدی فولادوند.
- نهج البلاغه، ترجمه معادی خواه، عبدالحمید، تهران، انتشارات ذره.
- امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)، مجموعه بیانات، قابل دسترسی در: www.khamenei.ir
- پورصادق، ناصر، کشتکار، مهران (۱۳۹۵)، محیط‌شناسی در مدیریت استراتژیک، تهران، آذرین مهر، چاپ اول.
- تمیمی، عبدالواحد (۱۳۹۳)، غررالحکم، ترجمه: محمد رحمتی شهرضا، قم، چاپ عترت، انتشارات صبح پیروزی.
- جعفریان، محمدحسن (۱۳۸۹)، بررسی عوامل مؤثر بر انتخاب مکان و زمان ارتکاب جرم با تأکید بر پیشگیری، مقاله علمی، چاپ در اولین همایش ملی پیشگیری از وقوع جرائم در ایران، تهران.
- جهانتاب، محمد (۱۳۹۲)، تأثیر سرمایه اجتماعی بر احساس امنیت، پایان‌نامه دکتری، تهران.
- صادقی، فاطمه (۱۳۹۲)، جنسیت در آرای اخلاقی (از قرن سوم پیش از اسلام تا قرن چهارم هجری)، تهران، نشر نگاه معاصر.
- امید، حسن (۱۳۷۹)، فرهنگ فارسی، چاپ هفدهم، تهران، مؤسسه انتشارات امیرکبیر.
- کوسون، موریس (۱۳۷۶)، روابط میان پیشگیری وضعی و کنترل بزهکاری، ترجمه: دکتر علی حسین نجفی ابرندآبادی، مجله تحقیقات حقوقی شماره ۲۰ و ۱۹، تهران، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی.
- گسن، ریموند (۱۳۷۰)، جرم‌شناسی کاربردی، ترجمه دکتر مهدی کی‌نیا، چاپ اول، تهران، ناشر مترجم، گروه مترجمان.
- لطیفیان، سعیده (۱۳۸۳)، استراتژی و روش‌های برنامه‌ریزی استراتژیک، چاپ سوم، تهران، انتشارات وزارت امور خارجه.
- مسکویه، ابن (۱۳۶۲)، تهذیب الاخلاق، بیروت، ترجمه از عربی به فارسی، قم، نشر دارالکتاب.
- مومنی، اسکندر (۱۳۹۱)، راهبردهای ارتقای امنیت عمومی جمهوری اسلامی ایران در مقابل تهدیدات آمریکا، پایان‌نامه دکتری، تهران، دانشگاه عالی دفاع ملی.
- میرمحمد صادقی، حسین (۱۳۸۵)، حقوق جزای اختصاصی ۳ (جرائم علیه امنیت و آسایش عمومی)، تهران، انتشارات میزان.
- نجفی ابرندآبادی، علی حسین و بادامچی، حسین، (۱۳۸۳)، تاریخ حقوق کیفری بین‌النهرین، چاپ

- Noah De Lissovoy (2010) Decolonial pedagogy and the ethics of the global(page284)
- Louis Bélanger (2012) ” Cultural Security and Foreign Policy” P.690
- Louis Belanger. (2012) Cultural Security and Foreign Policy in Canada P.679